

LBRIS | We know
books

Sandrine Collette

CIRCUITUL TERORII

Traducere de Cezarina Udrescu

PRESTIGE

București - 2022

A durat ceva până când micul colț de provincie să-și poată șterge din memorie evenimentele înfricoșătoare care l-au bântuit începând cu vara anului 2002.

Știrea a fost peste tot: în ziarele și cotidienele naționale, la televizor, bineînțeles, în presa de scandal. Pentru noi, locuitorii fanatici sau împătimiți ai acestui pământ pustiu, a fost o publicitate proastă și nesănătoasă; mulți nu cunosc regiunea nici astăzi, doar din această cronică neagră.

Franța profundă. Mizeria socială. O populație autohtonă, născută din incest – generații întregi de rude de sânge – sau din alcoolici – ambele, cel mai adesea – într-un peisaj semimuntos, în care răspândirea habitatului și deficitul de populație au limitat, de prea multă vreme, schimburile comerciale și comunicarea. Asta s-a spus în mass-media despre cele întâmplate. Și asta a rămas gravat în memoria oamenilor. Trebuie să le mulțumesc jurnaliștilor.

Chiar și așa, cazul care ne-a bulversat și ne-a provocat îngrijorare un an întreg, a însemnat o reclamă grozavă pentru turismul local. Pentru că, în afară de câmp, văi, stâncă, poteci și trasee montane, aici nu există nimic, nimic. Așa încât, bineînțeles că s-au găsit câțiva proprietari de pensiuni abili, care au prins ocazia să creeze „circuitul terorii“, o buclă de paisprezece kilometri, inaccesibilă automobilelor și vehiculelor pe două roți, avantajul drumeților, al cailor și al măgarilor. Nu încapе vorbă că, luând-o pe drumul de pe creastă, cu prețul unui ocol bun, se putea ajunge și cu mașina. Dar ar fi însemnat să ratezi *frica*. Și doar de asta veneau oameni de peste tot, din toate colțurile Franței și, chiar, ici-colo, din Belgia, din Țările de Jos sau Germania: pentru a *simți* groaza care izvoră din întâmplarea cumplită. Nu era neapărat nevoie să-ți iei permis de o zi, abonamentul cu ghid și povestitor. Emoțiile garantate și detaliile meritau banii – patruzeci de euro, fără picnic.

Detalii, de altfel, în întregime inventate, pure fantezii.

Nimeni nu știa ce se întâmplase cu adevărat.

Lucrurile au funcționat astfel timp de un an, un an și jumătate.

După care, interesul a sucombat.

Mă gândesc adesea la această experiență, seara, după ce și ultimul pacient a ieșit din cabinet, când privesc parcul pustiu prin fereastra întredeschisă. „Cazul Théo Béranger“, cum l-a numit mass-media, i-am fost martor și aș fi dat mult, pe atunci, să mă aflu oriunde în altă parte. Însă m-a izbit din plin, mi-a aruncat în față sălbăticia sa. Îmi vine încă greu să cred, uneori, că pot exista oameni îndeajuns de nebuni ca să ajungă până într-acolo; și totuși, în douăzeci de ani de practică, mi-au trecut prin fața ochilor destui dezaxați. Unul după altul, toți mi-au dovedit că, în privința acelor lucruri dereglate și periculoase care zac în inima omului, realitatea depășește imaginația.

Pentru că aceasta este o poveste adevărată.

Prima dată când l-am întâlnit pe Théo Béranger, îi cunoșteam, bineînțeles, dosarul, îl citisem ca să văd la ce mă înhămam. Individul era un mare ticălos. Violent, aflat mereu pe marginea prăpastiei, ca un jucător dependent: incapabil să se oprească. Genul de om despre care se spune că îl caută violența, chiar dacă el îi întoarce spatele.

Conform raportului, Théo era închis în el, dotat cu o personalitate complexă. Familie bogată. Copilărie delicată și părinți absenți, un parcurs școlar mai degrabă strălucit, un job bun, aranjat. Și, apoi, pasul greșit. Tardiv, dar previzibil. Asta se potrivea mănușă cu ceea ce auzisem vorbindu-se în stânga și în dreapta, prin regiune. Nu-l cunoștea nimeni, bineînțeles, dar umbla vorba că fusese condamnat pentru agresiune și că atunci când a început totul, tocmai ieșise din închisoare. Dosarul a confirmat: istoria tristă a unui triumghi, soția, fratele și el. N-am avut acces la detalii, însă Théo își masacră, la propriu, fratele.

Sincer, n-aveam chef să-l salvez pe tipul ăsta.

Dar însemna să uit că eu i-am primit corpul în mâinile mele, *după*. Însemna să uit că jurnalul scris de Théo Béranger mi-a revenit mie – și asta, fără să mi-o doresc: voi explica de ce. O sută de pagini acoperite cu un scris inegal, plin de tăieturi. Nu am putut retranscrie povestea ca atare, pentru că, cel mai adesea, este de neînțeles. Lipsesc cuvinte, frazele sunt aruncate alandala, fără legătură între ele, fără nimic. Am ales, intenționat, să le restabilesc ordinea, să umplu golurile, să adaug un adjectiv sau un adverb, ici-colo. Fatalmente, am trădat textul, dar era singurul mod de a depune mărturie despre cele întâmplate.

În caz contrar, aș fi putut, la fel de bine, să pun paginile micului jurnal în ramă, să le agăț pe perete și să le contemp lu ca pe o operă de artă bizară. Ar fi avut ceva sens.

În ciuda imixtiunii mele, cel care vorbește de-a lungul paginilor care urmează este Théo. Sunt convinsă că nu am trădat spiritul a ceea ce a vrut să spună. Am respectat, pe cât posibil, structura jurnalului său și am rescris lentă, apăsătoarea coborâre în infern. Îndoielile, ispitele sale.

Bineînțeles că ar fi trebuit ca el să recitească, să corecteze.

Însă asta nu este cu puțință.

Finalul îl extrag din știrea tristă pe care am citit-o toți în presă, la vremea respectivă.

N-am vrut să înfrumusețez nimic. N-aș fi avut absolut niciun motiv. Oamenii au făcut din Théo ceea ce este, la fel cum se făptuiește o crimă, da, exact așa. Am vrut, de asemenea, să restabilesc adevărul. M-am simțit obligată s-o fac.

La scara umanității, nu e mare lucru. O știu.

Dar puțin îmi pasă de scara umanității.

Era în 2002.

Țineți minte.

Mă numesc Théo și privesc la ceea ce ar fi putut fi o frumoasă dimineață de primăvară. O dimineață dintr-un aprilie care e pe sfârșite. În scuarul de alături, lalelele sunt ofilite, iar azaleele, în floare. De aproape o lună, e prea frumos afară, cu vremea mult mai caldă decât în mod normal în acest anotimp. Acum două săptămâni, la televizor, erau îngrijorați să nu dea un val de ger să oprească tot din creștere, dar astăzi, experții spun că sfinții de gheață¹ nu vor aduce vreme urâtă. La meteo anunță deja o vară caniculară; cel puțin, din câte știu lacheii ăștia.

Așa că, da, ar fi putut fi o dimineață frumoasă de primăvară.

Numai că e șase și un sfert și întunericul nopții încă nu s-a risipit pe de-a-ntregul. La ora asta, totul seamănă mai degrabă cu acele răsărituri crepusculare, livide, pe care le detest. Poarta grea, cenușie se închide în urma mea cu scrâșnet de fiare și zăvoare. Pare că întregul perete vibrează. M-am întors tremurând și am ridicat pumnul spre *ei*. Șacalii.

Scot o țigară, lipit cu spatele de poartă și inspir din rărunchi. Flacăra brichetei se stinge sub briza răcoroasă și fac palma căuș ca s-o aprind iar. Trag primul fum cu nesaț.

Primul fum de țigară în libertate.

Strecor bricheta în buzunar. Pantalonii care mi-au fost înapoiți de dimineață îmi sunt un pic prea largi acum, la un an și jumătate distanță. Nouăsprezece luni, mai exact. Și totuși, nu eram gras când am venit.

¹ Sfinți din calendarul catolic, ale căror zile încep la data de 11 mai și sunt caracterizate prin răcirea vremii, precipitații și chiar îngheț, ridicând probleme pentru agricultură. (N. trad.)

LIBRIS | We know books

În punguța pe care o țin strâns la piept sunt aruncate claie peste grămadă portofelul, un pachet de țigări, o brichetă și ceasul. Tot ce aveam la mine în ziua aia.

Cu țigara lipită de buze, sfâșii punga, deschid portofelul și caut fotografia. E acolo. Nu s-au atins de ea. Zâmbesc privind-o. *Frumoasa mea*. Singurul lucru care mă împinge înainte, care mi-a ținut viața să nu se ducă de râpă iar toate lunile astea. Și, apoi, brusc, îmi trece prin minte un gând, degetele încep să-mi tremure. Bag fotografia înapoi în portofel și îmi pun ceasul la mână, lăsând punga de plastic să-și ia zborul, dusă de vânt; cade pe trotuar, dispăre departe de mine, cu un foșnet urât. O urmăresc un timp cu privirea.

Fumez în continuare, cu capul vârât între umeri și privirea ațintită în pământ.

Nouăsprezece luni la zdup, despre asta e vorba.

Celulele prea mici, oamenii prea numeroși și ura plutind peste tot, pe culoare, în sala de mese, sufocând până și activitățile în aer liber. Nu mai suport. Noroc că s-a terminat.

Nouăsprezece luni la bulău. Începusem și eu să-i spun așa. Nu merită mai mult.

Mă întorc să privesc poarta gigantică din fier și nu mă pot împiedica să zâmbesc. Un zâmbet ca un scuiat, rău, plin de ranchiună. În spatele acestei porți se află încă marele Gilles și toți ceilalți. Acolo să rămână. Să crape acolo. De data asta, sunt de partea bună, unde ei nu pot ajunge prea curând.

Le revăd în minte brațele groase și tatuajele, le aud vocile stupide, zgomotoase, de scandalagii. Acum câteva zile, când au aflat că ies, toți m-au însărcinat să le duc mesaje afară; să-i contactez pe amicii lor; să verific dacă nu cumva gagicile îi înșală cu altul. Am lăsat toate bilețelele la buda închisorii, acum o oră. Le-am uitat numele, numerele de telefon, de cum am trecut de poarta pe care o privesc acum dinspre stradă.

Marele Gilles promisese că mă înjunghie înainte să ies.

Zâmbesc din nou. Ridic un deget pentru el. Un adevărat și frumos deget mijlociu bine simțit, care i-ar fi urcat acestui fecior de curvă până-n mațe.

*

În general vorbind, viața mea n-a fost deloc amuzantă, nici măcar în copilărie. Dar nu m-am confruntat niciodată cu adevărat cu violența fizică. Închisoarea a supliniit foarte repede această lipsă. În ziua care a urmat sosirii mele, am fost pus la încercare, în cantină, după un ritual foarte obișnuit. Prefer să uit această umilință memorabilă.

M-am alăturat unui grup de francezi cu înclinații sportive și heroinomane, grup care îmi părea mai puțin vicioase și unde am fost jefuit de bani și de țigări de zeci de ori. Însă, cel puțin, eram protejat de ceilalți.

Eu însumi am furat și am păstrat în buzunar, zi și noapte, o piatră pictată, de mărimea unui ou, care mi-a asigurat un avantaj hotărâtor în timpul mai multor încăierări petrecute prin colțuri, în labirintul de la dușuri sau în bucătării. Am luat cu mine piatra, ca amintire; o simt atârându-mi în haină.

Am gustat din violență și nu îmi place gustul. Dar să fie clar: dacă e nevoie să mă folosesc de ea, o fac. Nu am suflet de victimă. Unii ies din pușcărie zdrobiți, alții, întăriți; eu fac parte dintre aceștia din urmă. Având o conștiință acută a lucrurilor pentru care merită să te bați și a celor care nu legitimează efortul.

Cu câteva luni înainte de a fi eliberat, în timpul unei după-amieze de muncă, într-un parc aflat în întreținerea închisorii, ne-am bătut cu decupatoarele². Am reușit să stricăm una dintre mașini. Un Stihl,

2. Mașină pentru decupat, folosită la defrișări. (N.trad.)

o chestie indestructibilă. Mănerul a plesnit, însă motorul mergea încontinuu, în gol. A trebuit să-l facem zob cu un baros ca să-l putem opri.

Îmi amintesc că, alteori, de furie, izbeam din toate puterile mașinăriile de trunchiurile arborilor, doar-doar le-om distruge. Fără motiv. Ca să-i ofticăm pe gabori.

N-am reușit niciodată să le stricăm.

Niciodată. Asta ne scotea din minți.

Când mă gândesc, îmi dau seama că era curată nebunie să ni se pună în mână asemenea scule. Unor oameni ca noi.

Dar, cum spuneam, în ziua aia, cu trei luni în urmă, mi s-a făcut frică. Mașinile aveau lame metalice pentru tăiat măcăcinii și arbuștii. Li se spune stele. Când marele Gilles s-a repezit spre mine atacându-mă sălbatic, motorul era turat la maximum. Poți fi sigur că un braț, o gleznă nu mai fac două parale dacă se află lângă o tufă de soc, mai ales acum, când, fără îndoială, el pe mine mă țintește. De-abia am reușit să mă feresc. În timpul scurt cât i-a trebuit ca să-și oprească brațul și să revină, în forță, spre mine, mi-am smuls hamul și l-am aruncat, cu tot cu decupator.

Am scăpat cu fuga. Nu e nicio rușine. Și nici glorie nu e să te trezești cu mâna sau cu piciorul tăiate de un bolnav înarmat cu asemenea unealtă.

Am auzit, în spate, loviturile făcute de mașina lui Gilles izbind-o pe a mea.

Gardienii au pus laba pe mine după doar câteva momente și m-am simțit ușurat. E de o mie de ori mai bine să fii bătut de ticăloșii ăștia decât să te trezești față în față cu nebunul.

Mașina distrusă m-a costat cincisprezece zile de carceră, pentru simplul motiv că era a mea. N-a contat cine o stricase.

O ocazie bună pentru a reflecta.

M-am dat bolnav. În ultimele trei luni, m-am sustras de la activitățile în aer liber, chiar dacă, în schimb, a trebuit să mă învârt în jurul cozii în celulă sau în curte. Am rămas permanent cu grupul. Cât

privește dușul, i-am pus cruce; o dată pe săptămână, pentru a limita riscurile. Știam că pedeapsa îmi va fi redusă, pe puțin la jumătate, pentru bună purtare. Avocatul îmi spusese: *Patru ani, într-un an și jumătate ești afară. Ai profilul potrivit pentru asta.*

Dar marele Gilles se lăudase că mă va face să recidivez, înainte de a fi eliberat.

Cel mai greu a fost să rezist, să evit confruntarea, să nu răspund la provocări.

Nouăsprezece luni.

Nouăsprezece luni, în pragul violenței, pe buza prăpastiei.

Adunătură de imbecili. Acum îi scuipe în ochi.

Arunc țigara și o strivesc sub talpă. Cu mâinile în buzunare, mă îndrept spre gară. Nu mai departe de treizeci de minute de mers pe jos și ceea ce mă surprinde cel mai mult este că nu sunt obligat să mă întorc la capătul câtorva zeci de metri. Că nu trebuie să mă mișc în cerc. Nu, merg drept în față; nimic nu mă oprește, niciun zid, nici rânduri de sârmă ghimpată.

Autobuzul, metroul, legăturile dintre linii; mi-am pierdut obișnuința. Încet-încet, vagoanele, peroanele se umplu, iar călătorii se înghesuie și se lipesc de mine. Mă abțin cu un efort teribil să nu înhaț de guler unul sau doi. Îmi simt pielea umedă, crispându-se de ură. La Châtelet cedez nervos și cobor. Caut o cafenea să mă adăpostesc.

— Un espresso, vă rog.

Tipul din spatele barului îmi zâmbește și, ca de obicei când cineva mă vede pentru prima dată, observ că trece foarte repede cu privirea de la ochiul meu albastru la cel căprui. Știu că e derutant. Dintotdeauna, oamenii mă scrutează în felul acesta, de parcă aș avea strabism și n-ar ști niciodată care e ochiul meu *bun*.

Ochi de culori diferite, ceacări, cum se numesc. Sunt buni amândoi.

Ochiul drept e albastru, de un albastru-deschis, irizat de striuri în culoarea pe care o au vara unele clematite.

Las capul în pământ, tipul îmi pune ceașca în față. Mormăi un *Mulțumesc.*

Mă încrunt brusc la imaginea mea din oglinda montată pe toată lungimea barului, în spatele sticlelor și aparatelor de cafea. Mă holbez la mine surprins și dezamăgit. Am împlinit 43 de ani. Înainte, mi se dădea mai puțin decât vârsta, măcar cu vreo șapte, opt ani. Dar la ce văd acum...

În pușcărie nu mi-am dat seama cum arăt. La lumina neonului, nu ne privim chipurile. Libertatea îmi adaugă riduri.

Mai comand o cafea.

Nu-mi trecuse prin cap că ar putea fi greu să te reîntorci în lume. Însă mă deranjează totul: obișnuința localului care intră strigând unii la alții, clienții care se recunosc și își strâng mâna, vorbăria prea zgomotoasă. Stând în colțul meu, chiar lângă ei, mă simt îngrozitor de singur. Vocile puternice și exploziile de râs mă apasă. Sunt distras de fiecare dată, îmi pierd șirul gândurilor. La un moment dat, izbesc în bar cu palma, cu toată puterea.

— La dracu!

Barmanul tresare în fața mea, se adună. Șterge paharele cu un servet alb, mâna îi tremură ușor. Pot ghici că mă urmărește. Poate că am aerul unui ratat, care vorbește singur și se-nvârte de colo-colo, fără niciun rost. Un tip care n-ar face nimic toată ziua. Poate că asta își spune barmanul pândindu-mă din colțul ochiului.

Proastă alegere, amice.

Am de făcut o vizită și știu prea bine unde mă duc.

Ieșind, trag un șut într-o doză care zace aruncată pe jos. Cutia metalică ricoșează în peretele unui imobil și se rostogolește în rigolă.

Am deschis ușa de la garaj. E încă aici.

Dau o cheie, de probă; nimic, bineînțeles. M-așteptam, după un an jumate.

Eticheta era aproape ștearsă și mi-a luat cinci minute să-mi notez coordonatele bateriei.

M-am dus să cumpăr alta, m-am întors și am conectat-o. BMW-ul a demarat cu același sunet plăcut ca în amintirea mea. În pofida prafului depus pe plafon și pe capotă, m-am dat înapoi câțiva pași, ca să-l admir. Cred că încă îl iubesc la fel de mult.

Mi-am petrecut ultimele zile în închisoare, închipuindu-mi ce o să fac după ce ies. Barul era de neocolit; voiam să beau o cafea bună și să iau din nou contact cu atmosfera orașului; asta nu conta, era de la sine înțeles, chiar dacă, într-un final, lucrul s-a dovedit mai dificil decât mă așteptasem. Însă, după aceea.

După, aveam de ales. Era Lil. Și era Max.

Acum nu pot să-i mai separ. De luni de zile, rulez încontinuu, în cap, *soția mea s-a culcat cu fratele meu. Fratele meu s-a culcat cu soția mea*. Când o spui așa, sună prosteste. Dar Lil era viața mea. După ani întregi de rătăcire și nehotărâre, găsisem cu ea ceva ce mi se potrivea, ceva ce, presupun, echivala cu fericirea. Nouăsprezece luni mai târziu, am sfârșit prin a o crede când mi-a spus că băuserăm cu toții prea mult, că nu știuse să se apere, că era o greșeală, o greșeală uriașă. Dovada este că nici eu însumi nu mi-am dat seama în seara respectivă, m-am trezit dimineața și n-am remarcat să se fi întâmplat ceva. Așa că am ales să o cred pe Lil, pentru că explicația stătea în picioare și, mai ales, pentru că nu voiam s-o pierd. Rămânem încă distanți, dar astăzi, liber fiind, nu am nicio îndoială cu privire la necesitatea prezenței sale în viața mea.

Ceea ce nu e cazul cu Max.

Ura mă copleșește brusc, sufocându-mă. Ridic un pumn încleștat, amenințându-l în gând. *Nu mi-ai scăpat, scârnăvie!* Chicotesc de unul singur. Dumnezeuule, în ce mă privește, mi-am executat condamnarea, am terminat-o cu pușcăriia. Dar el... Un chirurg talentat, despre care începea să se vorbească, cu o agendă supraîncărcată; totul anunța un